

Research Article

Factors Affecting of Applying Results of Ordinary National Educational Test to Improve Educational Quality of Educational Institutions in the Three Southern Border Provinces

Phattharawadee Seekaewkeaw*

M.Ed. (Educational Research and Evaluation), Master's Student
Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Jirawat Tansakul

Ph.D. (Educational Measurement and Evaluation), Assistant Professor
Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Narongsak Rorbkorb

Ph.D. (Educational Measurement and Evaluation), Lecture
Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Teerayout Rascha

Ph.D. (Curriculum and Instruction), Lecture
Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

*Corresponding author: Phattharawadee9940@gmail.com

Received: September 17, 2022/ **Revised:** December 20, 2022/ **Accepted:** December 28, 2022

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the factors that affect the use of test results and 2) to study the guidelines for the use of test results. Examples are administrators and teachers. The three southernmost provinces were obtained through multi-stage randomization. 500 students from 50 schools. The research methodology used mixed research methods. Research instruments include questionnaires and interviews for factors that affect the application of test results in educational institutions. It is characterized by 5 levels of estimation, with classification power ranging from .623 - .850, precision .983, and straightness from .80 - 1.00. Data were analyzed by averaging, standard deviation, and multiple regression analysis with latent variables using LISREL and content analysis

The results of the research are summarized as follows: 1) Factors affecting the use of test results to improve the quality of education It was found that the causal factor model has a predictive power of 21%. When considering the size of the influence of variables in the model, it was found that the school context variable (CO) was the variable that influenced the use of test results ($\beta = .36$) statistically significant at the .01 level, variable characteristic of personnel in educational institution ($\beta = .05$) statistically significant at the .01 level and while the personnel characteristics in educational institutions (CP) was found to be an influential variable test ($\beta = .02$) to the insignificant use of basic national education test results. 2) Guidelines for applying test results in educational institutions are as follows: 2.1) Discuss opinions on the application of test results in educational institutions 2.2) Conduct planning meetings to develop educational institutions according to standards and indicators 2.3) Analyze standards and indicators that need to be developed or implemented to have clearly aligned projects/activities 2.4) Improve the structure of teaching and learning management to be in line with indicators, including conducting supervision, monitoring and systematic performance evaluation.

Keywords: Ordinary National Educational Test, Practice Guidelines, Education Quality

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิ ขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนใต้

ภัทราวดี สีแก้วเขียว*

ศษ.ม. (การวิจัยและประเมินผลการศึกษา), นักศึกษาปริญญาโท
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จิระวัฒน์ ต้นสกุล

ศ.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ

ปร.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา), อาจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ธีระยุทธ รัชชะ

ปร.ด. (หลักสูตรและการเรียนการสอน), อาจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

*ผู้ประสานงาน: Phattharawadee9940@gmail.com

วันรับบทความ: 17 กันยายน 2565/ วันแก้ไขบทความ: 20 ธันวาคม 2565/ วันตอบรับบทความ: 28 ธันวาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ และ 2) ศึกษาแนวทางการปฏิบัติในการนำผลการทดสอบไปใช้ ตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครู สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 500 คน จาก 50 โรงเรียน ระเบียบวิธีการวิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .623 - .850 ค่าความเที่ยง .983 และค่าความตรงตั้งแต่ .80 - 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่มีตัวแปรแฝง โดยใช้โปรแกรม LISREL และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 21 เมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล พบว่า ตัวแปรด้านลักษณะบริบทของสถานศึกษา (CO) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ ($\beta = .36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรด้านลักษณะของแบบทดสอบ (CT) ($\beta = .02$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ตัวแปรด้านลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา (CP) พบว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล ($\beta = .05$) ต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิขั้นพื้นฐานไปใช้อย่างไม่มีนัยสำคัญ 2) แนวทางการปฏิบัติในการนำผลการทดสอบไปใช้ในสถานศึกษา มีดังนี้ 2.1) ร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบไปใช้ในสถานศึกษา 2.2) ประชุมวางแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ 2.3) วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องพัฒนา หรือดำเนินการให้มีโครงการ/กิจกรรมที่มีความสอดคล้องอย่างชัดเจน 2.4) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร การจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ รวมทั้งดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิขั้นพื้นฐาน แนวทางการปฏิบัติ คุณภาพการศึกษา

บทนำ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 2) เพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ (Ministry of Education, 2008) โดยการวัดและประเมินผลทางการศึกษามีประโยชน์หลายประการ โดยเฉพาะทางด้านตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ด้านพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้านการวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน ด้านการตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน และการสร้างแรงจูงใจในการเรียน Tunthong (2009) และหากพิจารณาถึงนโยบายระดับประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (Ministry of Education, 2008) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (Ministry of Education, 2008) ได้ให้ความสำคัญและระบุถึงการวัดและประเมินผู้เรียนแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับชั้นเรียน และทำการประเมินในองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เป็นข้อกำหนดและข้อบังคับที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและสอดคล้องกับนโยบายและความมุ่งหมายของชาติ ดังนั้น การประเมินผลการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในฐานะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้รู้จักคิด วิเคราะห์ หมั่นแสวงหาความรู้ตัดสินใจด้วยเหตุผล และสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ รวมทั้งสะท้อนถึงความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อผู้เรียน และค่านิยมของสังคมที่มีต่อการศึกษาด้วย ซึ่งการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนนั้นก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบริบทสังคมไทยในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้นั้น พบว่างานวิจัยของ Suwathanpoornkul (2013) วิเคราะห์และสังเคราะห์กลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยศึกษาจากทฤษฎีศึกษามีผลการทดสอบทางการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

ขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการพัฒนานักเรียน และ 3) ด้านการพัฒนาครู สอดคล้องกับ Hasprab (2014) ศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติไปใช้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) การพัฒนานักเรียน และ 3) การพัฒนาครู นอกจากนี้งานวิจัยของ Waitayawanchit et al. (2014) ได้ศึกษาสภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารมุ่งเน้นที่จะให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและบุคลากร โดยด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนค่อนข้างน้อย ด้านครูผู้สอนยังไม่ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างตนเองให้สอดคล้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนได้เรียนไม่เต็มที่ อันเนื่องจากสถานการณ์ในพื้นที่ประกอบกับผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสามจังหวัดชายแดนใต้ ปีการศึกษา 2558 จนถึงปีการศึกษา 2561 พบว่าผลคะแนน O-NET ทั้ง 4 วิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทุกรายวิชามีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง (Ministry of Education, 2018) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนถึงปัญหาทางด้านการศึกษาของผู้เรียนในสามจังหวัดภาคใต้ที่ยังคงต้องได้รับการพัฒนาทางด้านการศึกษา

และเมื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัด การนำผลการประเมินไปใช้ จำนวน 6 กลุ่มบุคคล/แนวคิด พบว่า การนำผลการประเมินไปใช้จะพิจารณาจากลักษณะของการนำผลการประเมินไปใช้ซึ่งสามารถมองเห็นเป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดเกณฑ์ลักษณะ

ของการประเมินเป็นเกณฑ์ในการศึกษาโมเดลการวัดการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ โดยสังเคราะห์และแบ่งลักษณะของการประเมินใหม่แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ตามแนวคิดของ Kanchanawasee (2009) คือ 1) การใช้เชิงแนวคิด (Conceptual use) และ 2) การใช้ในเชิงปฏิบัติการ ซึ่งการใช้ในเชิงปฏิบัติแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะย่อย คือ การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use)

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงยึดองค์ประกอบตามลักษณะของการนำผลการประเมินไปใช้จากแนวคิดของ Alkin, Daillak & White (1979), Weiss (1980), Patton (1986) และ Kanchanawasee (2009) ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ 3 แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยนั่นคือ แนวคิดดังกล่าวนำลักษณะการใช้ผลการประเมินในเชิงสัญลักษณ์ การใช้ผลการประเมินในเชิงตรวจสอบยืนยัน และการใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติ รวมเป็นการใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติการแต่งงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งย่อยออกเป็น 4 องค์ประกอบเพื่อให้สามารถวัดการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ให้ชัดเจน และมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากขึ้นนั่นคือ 1) การใช้ในเชิงแนวคิด (Conceptual Use) 2) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) 3) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) และ 4) การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use)

และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีทั้งหมด 9 ตัวแปร โดยเมื่อนำทั้ง 9 ตัวแปรมาจัดกลุ่มพบว่าสามารถแบ่งตามลักษณะ

ของบริบทที่สำคัญได้ 3 กลุ่ม นั่นคือ ตัวแปรกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย 1.1) ความตรงประเด็น 1.2) คะแนน ตัวแปรกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย 2.1) การสร้างระบบแรงจูงใจ 2.2) การสนับสนุนจากผู้บริหาร 2.3) วัฒนธรรมองค์กร ตัวแปรกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย 3.1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3.2) ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร 3.3) การมีส่วนร่วมของบุคลากร 3.4) เห็นความสำคัญของการทดสอบ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่าได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาในหลาย ๆ มิติ แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มีมิติทางสังคมที่ค่อนข้างซับซ้อนและมีลักษณะความเป็นพหุวัฒนธรรมที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย ตลอดจนมีผลการสอบ O-NET ที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับทั้งประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางแก่โรงเรียนทั่วไปที่มีปัจจัยและบริบทที่ใกล้เคียงกัน นำไปสู่การปฏิบัติทั้งทางการบริหารจัดการเชิงวิชาการ และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานของประเทศ

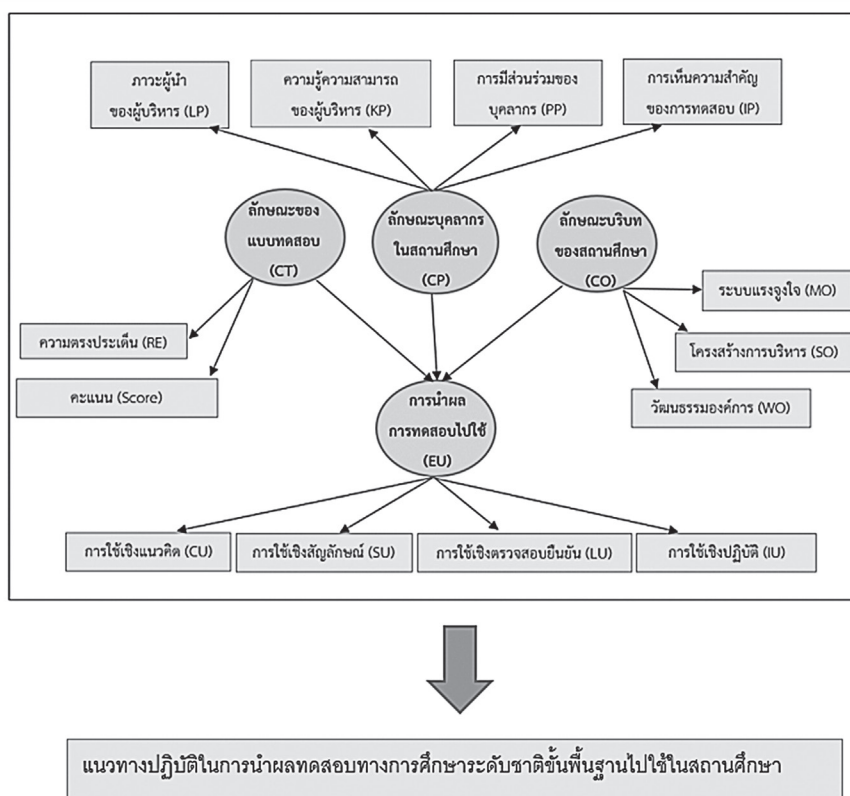
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติในการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การนำผลหรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานมาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน หรือนโยบายการทำงานของสถานศึกษา เพื่อวางแผนทางพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน และการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งในการทำวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงแนวคิด 2) การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน 3) การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงสัญลักษณ์ และ 4) การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงปฏิบัติ พิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการวัดตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร

1.1 การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในเชิงแนวคิด (Conceptual use) หมายถึง การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานมาใช้ในการทำความเข้าใจสภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา ช่วยให้เกิดความกระจ่าง โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ผู้บริหารสถานศึกษารับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน และรู้สภาพปัญหา จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาสถานศึกษา

1.2 การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) หมายถึง การนำผลการทดสอบทาง

การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานมาใช้ เพื่อเป็นเหตุผลยืนยัน และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการบริหาร สถานศึกษาที่กระทำก่อนหน้า เพื่อยืนยันผลการตัดสินใจ ของสถานศึกษา

1.3 การนำผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) หมายถึง การนำผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานมาใช้ เพื่อเป็นเครื่องช่วยติดตามกำกับ หรือควบคุมการจัดการเรียนการสอน และการบริหาร ของสถานศึกษา ให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและ มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.4 การนำผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental use) หมายถึง การนำผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานมาใช้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีรูปแบบและวิธีดำเนินงานอย่างแน่ชัด

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ หมายถึง โมเดล โครงสร้างสมการเชิงเส้นที่แสดงรูปแบบและลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการนำผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ ประกอบด้วย 1) ลักษณะของแบบทดสอบ 2) ลักษณะ บริบทของสถานศึกษา และ 3) ลักษณะบุคลากรใน สถานศึกษา ครอบคลุมตัวแปรสังเกต ได้ 9 ตัวแปร ดังนี้

2.1 ลักษณะของแบบทดสอบ (Characteristics of the Test: CT) ประกอบด้วย

2.1.1 ความตรงประเด็น (Relevance of Evaluation: RE) หมายถึง ผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานที่ได้สอดคล้องกับความต้องการใช้ สารสนเทศ เนื่องจากสารสนเทศหรือข้อค้นพบที่ได้ สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจต่อการนำไปใช้ได้อย่าง ถูกต้อง ตรงกับความต้องการใช้และมีความสอดคล้อง กับสภาพบริบท พิจารณาจากคะแนนตามการรับรู้ของ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.2 คะแนน (Score) หมายถึง ผลการ ทดสอบของสถานศึกษาที่ได้รับจากสถาบันทดสอบทาง การศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET ระดับโรงเรียนในปีการศึกษา 2563

2.2 ลักษณะบริบทของสถานศึกษา

(Characteristic of Organization: CO)

2.2.1 ระบบแรงจูงใจ (Motivate of Organization: MO) หมายถึง กระบวนการของสถานศึกษา เพื่อเป็นแรงผลักดัน หรือกระตุ้น ให้บุคคลในสถานศึกษา เกิดพฤติกรรมในการทำงานในการนำผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ เช่น การสนับสนุน งบประมาณในแต่ละโครงการ การจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องเชิดชู เกียรติหรือชมเชยหรือให้รางวัลแก่ครูผู้สอน การสนับสนุน ทรัพยากรให้เพียงพอต่อการนำผลการทดสอบทางการ การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน เป็นต้น พิจารณาจากคะแนนตามการรับรู้ของครูและ ผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.2 โครงสร้างการบริหาร (Structural of Organization: SO) หมายถึง การกำหนดบทบาทหน้าที่ (Set of Functions) วิสัยทัศน์ พันธกิจ รวมถึงแผนการ ดำเนินงานที่กำหนดทิศทางมุ่งเน้นการนำผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ และมีการปฏิบัติ จนประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ โดยความ สำเร็จพิจารณาจากผลสำเร็จของการบริหารจัดการ พิจารณาจากประสิทธิภาพ นั่นคือมีการใช้ทรัพยากรได้ อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า และการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เพื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพลบลูกกัน

2.2.3 วัฒนธรรมองค์กร (Way of Life/ Culture of Organization: WO) หมายถึง ลักษณะ แบบแผนทางพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาที่มี ความเฉพาะในแต่ละแห่ง เกี่ยวกับแบบแผนการปฏิบัติงาน ค่านิยม ความคิด ความเชื่อและความสัมพันธ์ โดยยึดถือ จนเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ พิจารณาจากคะแนนตามการรับรู้ ของครูและผู้บริหาร

2.3 ลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา (Characteristic of Person: CP)

2.3.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership of Person: LP) หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ชักนำ จูงใจ ชี้นำ หรือกระตุ้นให้บุคลากรใน สถานศึกษาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ยินดี เต็มใจ พร้อมใจ ให้มีความกระตือรือร้น หรือร่วมดำเนินการในการนำผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ พิจารณาจากคะแนนการรับรู้ของครูและผู้บริหาร

2.3.2 ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร (Knowledge of Person: KP) หมายถึง สมรรถนะที่สำคัญ

ของผู้บริหาร ประกอบด้วย คือ 1) ความสามารถเชิงวิสัยทัศน์การวางแผนและการกำหนดเป้าหมายขององค์กร 2) ความสามารถในการทำงานแบบมีส่วนร่วม 3) ความสามารถในการสื่อสารแบบมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถในการดำเนินกระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม 5) ความสามารถในการจัดการกับปัญหา และ 6) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และการริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงองค์กร พิจารณาจากคะแนนการรับรู้ของครูและผู้บริหาร

2.3.3 การมีส่วนร่วม (Participate of Person: PP) หมายถึง การเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้พิจารณาจากคะแนนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร

2.3.4 การเห็นความสำคัญของการทดสอบ (Important of Person: IP) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ในแต่ละครั้งโดยมีความเชื่อมั่นว่าการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ไม่ได้เป็นการตัดสินถูกผิด แต่เป็นการชี้ให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงาน พิจารณาได้จากคะแนนตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) รูปแบบการวิจัยแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ และระยะเวลาที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาแนวทางปฏิบัติในการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

ระยะที่ 1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 20,029 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้สูตรของ Cochran ในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอน 450 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 50 คน รวมจำนวน 500 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามระดับการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มี 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การนำผลทดสอบไปใช้ในเชิงความคิด 2) การนำผลทดสอบไปใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน 3) การนำผลทดสอบไปใช้ในเชิงสัญลักษณ์ 4) การนำผลทดสอบไปใช้ในเชิงปฏิบัติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 23 ข้อ

2. แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร ครอบคลุมตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัวแปร ซึ่งเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 42 ข้อ

การพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา ตลอดจนโมเดลของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความเป็นปรนัย (Objectivity) พิจารณาความชัดเจนของภาษา ข้อคำถาม ตลอดจนตรวจสอบว่าข้อคำถาม

แต่ละข้อเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดและประเมินหรือไม่ โดยใช้สูตรคำนวณค่า IOC หลังจากนั้นนำมาแก้ไขให้เหมาะสม และได้ทำการคัดเลือกข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ตั้งแต่ .80 – 1.00 เมื่อคัดเลือกข้อคำถามเรียบร้อยแล้วนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเบื้องต้นของแบบสอบถามระดับการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา มีอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.538 - 0.906 ค่าความเที่ยง 0.968 และค่าความตรงตั้งแต่ .80 – 1.00 และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา มีอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ .623 - .850 ค่าความเที่ยง .983 และค่าความตรงตั้งแต่ .80 – 1.00

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในรูปแบบออนไลน์ โดยแนบหนังสือของมหาวิทยาลัยและ QR Code แบบสอบถาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 500 คน โดยเก็บข้อมูลช่วงเดือนมีนาคม 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุที่มีตัวแปรแฝง (Multiple regression with latent variables)

ระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการทดสอบไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกมีดังนี้ 1. เป็นสถานศึกษาที่มีคะแนน O-NET เฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงสุด 5 ลำดับแรกของแต่ละจังหวัด 2. มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ใน

สถานศึกษาที่มีภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทำให้ได้สถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์กำหนดจังหวัดละ 2 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในรูปแบบออนไลน์ โดยแนบหนังสือของมหาวิทยาลัยและนัดวันเวลาที่สัมภาษณ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ จำนวน 6 คน โดยเก็บข้อมูลช่วงเดือนเมษายน 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในระยะที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในการศึกษาค้นนี้มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านลักษณะของแบบทดสอบ (CT) ตัวแปรด้านลักษณะบริบทของสถานศึกษา (CO) และตัวแปรด้านลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา (CP) โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 21 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ (β) พบว่า ตัวแปรด้านลักษณะของแบบทดสอบ (CT) มีค่าอยู่ระหว่าง .03 - .25 ตัวแปรด้านลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา (CO) มีค่าอยู่ระหว่าง .85 - .91 และตัวแปรด้านบุคลากรในสถานศึกษา (CP) มีค่าอยู่ระหว่าง .64 - .89 ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล พบว่า ตัวแปรด้านลักษณะบริบทของสถานศึกษา (CO) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ ($\beta = .36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรด้านลักษณะของแบบทดสอบ (CT) ($\beta = .02$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ตัวแปรด้านลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา (CP) พบว่า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพล ($\beta = .05$) ต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้อย่างไม่มีนัยสำคัญ

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุที่มีตัวแปรแฝงของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ สามารถเขียนในรูปของสมการเส้นตรงได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3$$

Z (การนำผลการทดสอบไปใช้) = $.02^*$ (ลักษณะของแบบทดสอบ) + $.05$ (ลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา) + $.36^{**}$ (ลักษณะบริบทของสถานศึกษา)

เมื่อ Z = การนำผลการทดสอบไปใช้

Z_1 = ลักษณะของแบบทดสอบ

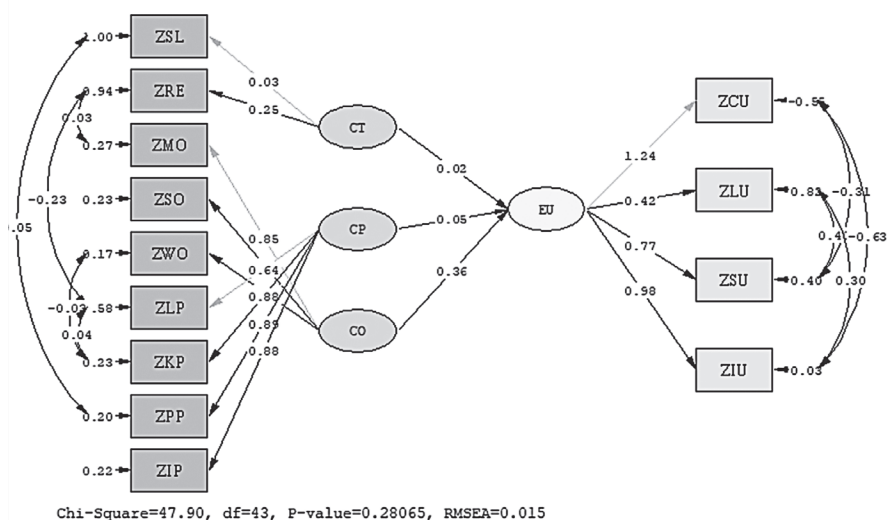
Z_2 = ลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา

Z_3 = ลักษณะบริบทของสถานศึกษา

และจากการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่ส่งผลการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุที่มีตัวแปรแฝง ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลการนำผลการทดสอบไปใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ผลจากข้อมูล 500 ชุด ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ลิสเรล 8.72 แสดงผลในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2

โมเดลความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลการนำผลการทดสอบไปใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. แนวทางปฏิบัติในการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติในการนำผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงความคิด

1. ร่วมกันอภิปรายระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ชื่นพื้นฐาน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน

2. ร่วมกันพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานแต่ละตัวบ่งชี้ และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

3. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา เช่น ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านที่ 2 การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน

1. ประชุมชี้แจงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน สำหรับตัวชี้วัดที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อทบทวนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา

2. วางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

3. วางแผนพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของครู

ด้านที่ 3 การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงสัญลักษณ์

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน โดยมีคำสั่งแต่งตั้งอย่างชัดเจน

2. พัฒนาสถานศึกษา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ โดยมีโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. นำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปเป็นข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงในเอกสารต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ด้านที่ 4 การนำผลการทดสอบไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

1. ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

2. จัดทำโครงการที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา เช่น โครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการติวเข้มก่อนสอบ โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานภายในสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ใน

สถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรด้านลักษณะบริบทของสถานศึกษา (CO) และตัวแปรด้านลักษณะของแบบทดสอบ (CT) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 21 โดยผู้วิจัยขอเสนอประเด็นในการอภิปรายตามตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ ดังต่อไปนี้

1.1 ตัวแปรลักษณะของบริบทสถานศึกษาพบว่า มีอิทธิพลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดของการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Cousins and Leithwood (1986) พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการประเมินไปใช้ ควรมีการศึกษาบริบทของสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านสภาพแวดล้อมขององค์กร ประกอบด้วย 1) สภาพทางการเมืองขององค์กร (Political climate) 2) บรรยากาศทางเศรษฐกิจขององค์กร (Financial climate) และ 3) ลักษณะการตัดสินใจ (Type of Decision) จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ การตัดสินใจแบบสืบย้อนอดีต (Retrospective Decisions) เพื่อการตรวจสอบยืนยันหรือแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน และการตัดสินใจแบบรุกไปในอนาคต (Prospective decisions) เพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์แผนงาน/โครงการใหม่ที่จะเกิดขึ้น โดยการระบุถึงประเภทของการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรในขั้นการวางแผนการประเมินนั้นถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่น่าจะช่วยให้เพิ่มโอกาสของการนำผลการประเมินไปใช้นอกจากนี้ Johnson (1998) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ ประกอบด้วย คุณลักษณะของบริบท (Contextual characteristics) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองในการประเมิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารในสถานศึกษา

1.2 ตัวแปรลักษณะของแบบทดสอบ เนื่องจากสารสนเทศที่ได้นั้น สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา รวมไปถึงบุคลากรในสถานศึกษาทราบถึงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงให้เห็นเป็นรูปธรรมเนื่องจากโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนในประเทศไทย

มักขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โดยส่วนใหญ่จะเป็นการบริหารแบบแนวตั้ง เป็นการดำเนินงานจากนโยบายของสายบังคับบัญชา บุคลากรในสถานศึกษาเป็นเพียงบุคคลหนึ่งไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ ถ้าไม่ได้รับการอนุมัติหรือเห็นชอบจากผู้บริหารสถานศึกษา ในทางกลับกัน ถ้าหากบุคลากรในสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาก็ไม่สามารถนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปสู่การวางแผนนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ayers (1987) และ Patton (1994) ที่พบว่าปัจจัยที่สำคัญต่อการนำผลการประเมินไปใช้ นั่นคือการมีส่วนร่วมของการใช้ผลการประเมินในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีปฏิบัติ เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ประเมินองค์การ ความสำคัญ ความน่าสนใจ และการปฏิบัติที่เหมาะสม

1.3 ตัวแปรลักษณะบุคลากรในสถานศึกษาพบว่าไม่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อการนำผลการทดสอบไปใช้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนให้การนำผลการทดสอบไปใช้ในทางปฏิบัติจริง แต่คนใดคนหนึ่งไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ จำเป็นต้องมีการร่วมมือกันของทุกคนในสถานศึกษา โดยทั้งผู้บริหารและครูถือเป็นกุญแจที่สำคัญมากที่สุดใน การขับเคลื่อนให้มีการนำผลการทดสอบไปใช้ สอดคล้องกับ Cousins and Leithwood (1986) ได้มีการจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ โดยปัจจัยที่สำคัญสุดประการหนึ่ง คือ ด้านคุณลักษณะของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) การระบุกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (Specify Organizational) โดยกลุ่มบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศจากการประเมินประกอบด้วย กลุ่มผู้ที่อยู่ในวิสัยที่จะใช้สารสนเทศจากการประเมินได้กลุ่มผู้ที่ต้องการคำตอบจากการประเมิน กลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการนำผลการประเมินไปใช้ กลุ่มผู้ร่วมรับผิดชอบในการประเมินและใช้ผลการประเมิน ซึ่งกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ อาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคล 2 - 3 คน โดยอาจจะเป็นคณะผู้ตรวจการ คณะกรรมการติดตามกำกับ ที่ควรมีการระบุถึงลูกค้าหลัก (Primary Audience) ที่คาดว่าจะเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน ซึ่งนักประเมินจะใช้เป้าหมายในการนำเสนอรายงานและจัดทำข้อเสนอแนะ 2) ความต้องการการใช้สารสนเทศ (Information Needs)

องค์การ/หน่วยงาน หรือบุคคลใดมีความต้องการแสวงหาสารสนเทศหรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ องค์การ/หน่วยงาน หรือบุคคลนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะใช้สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งสารสนเทศจากการประเมินมาใช้เป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโครงการ/แผนงาน 3) ทักษะคติต่อการประเมิน (Attitude) ถ้าผู้เกี่ยวข้องมีทัศนคติทางบวกต่อการประเมิน มีภาวะผู้นำ มีความมุ่งมั่นต่อการประเมินย่อมส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ และ 4) ความผูกพันกับการประเมิน (Commitment) ถ้าผู้เกี่ยวข้องในการประเมินมีทัศนคติที่ดี มีส่วนร่วมในการวางแผน และร่วมกันรับผิดชอบในการประเมินจะช่วยสร้างความผูกพันกับการประเมิน ทำให้สามารถนำไปสู่การนำผลการประเมินไปใช้ได้ในที่สุด นอกจากนี้ ผลการประเมินหรือข้อค้นพบจากการประเมินจะตรงตามความต้องการของผู้ใช้

จากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 21 อาจเป็นเพราะการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้นำปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านผู้เรียนเข้ามาพิจารณาทำให้ความสามารถในการพยากรณ์มีค่าน้อย ดังนั้น อาจต้องนำปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านผู้เรียนเข้ามาเป็นตัวแปรในการวิจัยด้วย เนื่องจากปัจจัยด้านครูผู้สอนถือเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ เพราะครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่จะออกสอบ และเป็นผู้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เพื่อปูพื้นฐานในการทำข้อสอบให้กับนักเรียน หากนักเรียนไม่เคยเจอโจทย์ที่เป็นการคิดวิเคราะห์มาเลยก็ไม่สามารถทำข้อสอบ O-NET ได้ ปัจจัยข้อที่ 2 คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ผู้เรียนเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนได้ดี หากคุณครูถ่ายทอดความรู้ได้ตรงตามตัวชี้วัด และนำข้อสอบเก่า ๆ มาฝึกให้นักเรียนได้ทำจะทำให้ให้นักเรียนคุ้นชินและสามารถทำข้อสอบ O-NET ได้ และสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผลการนำผลการทดสอบไปใช้ในสถานศึกษามีผลต่อนักเรียนเพียงใด

ผลการวิจัยแนวทางการปฏิบัติในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า สถานศึกษานำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐานไปใช้

ดังนี้ 2.1 ร่วมกันอภิปราย พิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา 2.2 ประชุมวางแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยมีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสม 2.3 วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องพัฒนา หรือดำเนินการให้มีโครงการ/กิจกรรมที่มีความสอดคล้องอย่างชัดเจน 2.4 ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ รวมทั้งดำเนินการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Supadit (2014) ที่ศึกษาการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากในหน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบัน ได้แก่ 1) การกำหนดปรัชญา ปณิธาน 2) ไม่มีระบบการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์และตัวชี้วัดที่เหมาะสม 3) ยังไม่มีแผนการวางแผนการพัฒนาบุคลากรรายบุคคลเป็นระบบอย่างชัดเจน 4) การเชื่อมโยงระหว่างระบบงานกับระยะเวลายังไม่ชัดเจน 5) การติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์มักไม่ได้รับการตอบกลับ 6) ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ 7) ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาบางตัวไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานของคณะหรือการดำเนินงานวิจัยของสถาบัน 8) ทักษะคิดของบุคคลในการสนับสนุนการประกันคุณภาพภายในทั้ง 9 องค์ประกอบเป็นภาระงาน ไม่ให้ความสำคัญ 9) ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจ Rattanaphan (2019) ศึกษาการพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อนำผลประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ ดังนี้ 1. ร่วมกันอภิปราย พิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในสถานศึกษา 2. ประชุมวางแผน เพื่อจัดระบบงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยมีการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสม 3. วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ต้องพัฒนา ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้หรือดำเนินการให้มี

โครงการ/กิจกรรมที่มีความสอดคล้องอย่างชัดเจน 4. ปรับปรุงโครงสร้างบริหารจัดการของสถานศึกษาตามที่กำหนดและดำเนินการจัดทำโครงการที่มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ รวมทั้งดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากงานวิจัย พบว่าแนวทางการปฏิบัติในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา ควรมุ่งเน้นพัฒนาลักษณะของบริบทของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ระบบแรงจูงใจ โครงสร้างการบริหาร และวัฒนธรรมองค์กร ลักษณะของแบบทดสอบ ซึ่งประกอบไปด้วย ความตรงประเด็น และคะแนนเนื่องจากปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรที่เป็นสาเหตุในการส่งเสริมลักษณะบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ให้ดีขึ้นต่อไป

2. ควรมีวิจัย ติดตาม และประเมินผลการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า สถานศึกษามีการนำไปปรับปรุง พัฒนาได้ผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับ (ระดับบุคคล ระดับสถานศึกษา) เพื่อให้เห็นความชัดเจนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในแต่ละระดับมากขึ้น

4. ควรมีการพิจารณาลักษณะความแตกต่างของโรงเรียนที่ส่งผลต่อการนำผล O-NET ไปใช้ในแต่ละด้าน ประกอบไปด้วย การนำไปใช้ในเชิงแนวคิด การนำไปใช้ในเชิงสัญลักษณ์ การนำไปใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน และการนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

References

- Alkin, M. C., Daillak, R. & White, P. (1979). *Using Evaluations: Does Evaluation Make a Difference*. Beverly Hills, CA: Sage Publication.
- Ayers, T.D. (1987). Stakeholders as Partners in Evaluation: A Stakeholders- Collaborative Approach. *Evaluation and Program Planning*, 10, 263-271.
- Cousins, J. B. & Leithwood, K. A. (1986). Current Empirical Research on Evaluation Utilization. *Review of Educational Research*, 56, 331-364.
- Hasprab, P. (2014). *Guidelines for applying educational test results to quality development learner*. (Research report). National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). [in Thai]
- Johnson, R. B. (1998). Toward a Theoretical Model of Evaluation Utilization. *Evaluation and Program Planning*, 21, 93-110.
- Kanchanawasee, S. (2009). *Assessment theory. (7th ed)*. Bangkok: Publishers of Chulalongkorn University. [in Thai]
- Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: Ministry of Education. [in Thai]
- Patton, M. Q. (1986). *Utilization-Focused Evaluation*. Beverly Hills. CA: Sage Publications.
- Rattanaphan, N. (2019). *Development of Best Practice for Applying the External Quality Assessment Results to the School under the Jurisdiction of Secondary Educational Service Area Office 16*. [Master's Degree Thesis Field of Study Research and Evaluation]. Prince of Songkla University. [in Thai]
- Supadit, T. (2014). *Development of guidelines for the achievement of educational quality assurance*. (Research report). National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Suwathanpoornkul, I. (2013). *Strategies analysis and synthesis of using ordinary national education testing (o-net) results to develop students' quality: a multi-case study of o-net high score schools*. http://www.niets.or.th/index.php/research_th/view/15 [in Thai]
- Tunthong, S. (2009). *Research and Evaluation*. [Unpublished documents]. Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University. [in Thai]
- Waitayawanchit, S. & et al. (2014). *The application of Ordinary National Education Test (O-NET) of high school level, Grade 9 and Grade 12, in developing students' Quality: A case study of Islamic Private Schools in Southern border provinces of Thailand*. http://www.niets.or.th/index.php/research_th/view/15 [in Thai]
- Weiss, C. H. (1980). Knowledge Creep and decision accretion. *Knowledge: Creation, Diffusion, Utilization*, 1, 381-404.